

Del negre al roig

«**F**a cosa d'un any, totes les parades anaven plenes de revolució, la premsa es feia alternativa, el Saló Diana esdevenia marc de debats llibertaris, el Parc Güell acollia músics i ecologistes, anarco-passotes entre el *streaking* i l'herba, la festa i el *gadget* contraculturals, la mercaderia, el *bluff* i l'espectacle: Barcelona era una altra volta la capital mundial de totes les tendències llibertàries. Ara, a un any de

Per uns mesos, molta de la gent que ara remena les cireres, la generació del poder, es van sentir llibertaris. Va ser el nostre maig particular

Ramon Aymerich

ternatius. Des de nuclis obrers de la clandestinitat, fins a esquerranistes de les més variades tendències. El batibull era considerable, però tot semblava quallar a l'empara d'unes sigles màgiques.

Va ser l'estiu del 77. Les Jornades Llibertàries escandalitzaren la premsa pels primers nus integrals. Però la festa del 22 al 25 de juliol convocà milers de persones sota els pretextos més diversos. Corrien músics com Pau Riba, Sisa o Pep Laguarda —amb tota la col·lecció de grups del roc laietà al voltant— juntament amb formacions de propostes increïbles: La Propiedad

distància, em demano en què ens hem equivocat en aquests dotze mesos».

Aquesta era, més o menys, la pregunta que es feia Santi Soler a les planes d'*Ajoblanco* l'agost de 1978. Deu anys més tard, encara ningú no s'explica què se'n va fer d'aquell esclat llibertari que sotragà Barcelona durant un parell d'estius. Corrien els primers mesos de la transició política i la gent anava assedegada de novetat. Tot era, semblava, a punt de canviar. Encara que fos per obra i gràcia de personatges tan singulars com Ocana, a qui les Rambles deuen el seu moment més àlgid de festa i disbauxa. Mai no tornaran a ser tan plenes.

A l'estrenada democràcia dels partits s'hi sumava un perillós competidor: la Confederació Nacional de Treballadors. L'històric sindicat anarcosindicalista revifava de sobte un febrer de 1976 i sota les seves inicials aixoplugava personal de tots els colors. Des de militants de l'exili —la *generación maldita* d'Abel Paz— fins a àcrates i al-

Fa deu anys, quan Barcelona era una altra, capital de totes les tendències llibertàries.

Retrat intermitent

Dotze de la nit, les Rambles. José Pérez Ocaña i Camila desfilen sorolloses i impertorbables amb l'uniforme de folklòrica. Escàndol i animació espontània; detenció i vexacions policials. Company de viatge dels primers tangués masculins a les platges catalanes, Ocaña es despullava com només ell ho sabia fer. Des del seu pis de la Plaça Real, construïa un món de flors, ciris i verges, i vivia el seu moment de glòria amb la filmació d'Ocaña, retrat intermitent, de Ventura Pons. Encara ara sorprèn la seriositat amb què Ocaña i Camila —especialment abillades per l'acte— representaren la seva Espanya al Festival de Canes. El 1983, el sol de paper que li servia de disfressa s'encenia i Ocaña moria a les festes de Cantillana, el poble andalús on va néixer. La Plaça Real quedava òrfena. Altres inquilins i companys de viatge a les arcades —Mariscal, Nazario, Almodóvar— abandonarien també el paratge. □

es un Robo, Perucho's, Jaume Quadreny o Cotó en Pèl. També, a banda, cantautors, con Ramon Muns o Marina Rossell. S'encetaven anàlisis llibertàries del cinema i hi acudien Francesc Bellmunt, Bigas Luna, Llorenç Soler, Luis Garay o Emma Cohen. El teatre més iconoclasta es feia un lloc al Parc Güell. I els ecologistes del col·lectiu Tara instal·laven les seves geodes a la Rambla, cosa que provocà una contundent resposta policial.

Finalment, al Saló Diana del carrer de Sant Pau, en ple barri xinès, enmig de debats tan encesos com caòtics, arribava Daniel Cohn Bendit, encara intacte del 68, i santificava internacionalment la importància d'aquell aplec.

La festa duraria encara uns mesos. Al míting de Montjuïc, dirigents de l'exili com Federica Montseny o Joan Peirats enardirien per darrera vegada els joves del país. A les festes del Poble Espanyol, el mocador negre es posaria de moda. La COPEL posava les presons de l'estat en peu de guerra i els estudiants de Ciències de la Informació ocupaven el rectorat. Quedaven els artistes. Manuel Vázquez Montalbán explica en un dels seus contes que tot artista «passà uns anys amb els comunistes, es féu llibertari durant uns mesos i finalment acabà en el cinisme». En tot cas, la crisi del teatre barceloní va ser superada per l'actitud ferma del gremi, que es decidí l'estiu del 76 a gestionar el Grec. L'empremta assembleària i el poder de CNT feren que, acabades les flames del Grec, al setembre del 77, una bona part d'aquests, amb Mario Gas al davant, i amb aliats com Joan de Sagarra i Silvia Munt, es decidissin per crear l'Assemblea de Treballadors de l'Espectacle.

Prengueren el Born per assalt, i al temps que en reivindicaven l'ús festiu, escenificaven un Tenorio heterodox.

Dies després, es feien amb el Saló Diana i engegaven una nova experiència autogestionària que se n'aniria en orris a causa de la poca voluntat de l'ajuntament per salvar-la.

No obstant això, no tot foren flors i violes aquell estiu. Tot just acabades les Jornades Llibertàries, començaren els enfrontaments. CNT, que no havia estat responsable inicial de l'encontre, va haver-se de fer càrrec dels 2 milions de deutes de l'aplec. Més d'un sindicalista començà a dir en veu alta que ell no cotitzava per subvencionar peluts i ganduls. A l'interior del sindicat, els conflictes es generalitzaren: anarquistes purs contra sindicalistes; vells contra joves àcrates disposats a col·lectivitzar-ho tot per decret. Començaren les divisions, les expulsions, i, ocasionalment, les agressions.

A Martín Villa, aleshores ministre de Governació, tampoc no li va fer cap gràcia el sobtat enfortiment de la CNT. La vaga de gasolineres havia mostrat

que el sindicat era capaç de mantenir un alt nivell d'enfrontament. Amb motiu de la tocata i fuga d'Albert Boadella, el sindicat d'espectacles va ser capaç de paraitzar tots els locals de Barcelona en solidaritat amb els Joglars. En queden testimonis: Antoni Ribas filmà extensivament tota la vaga.

La màquina de l'estat es posà en marxa i s'iniciaren les provocacions: la part alta de les Rambles —Canaletes— esdevingué lloc propici per als salts d'incontrolats a sou de la policia. A la premsa i en els comunicats oficials els anarquistes començaren a ser presentats com els principals responsables dels aldarulls; el pes de les detencions va caure sobre el moviment. Agustín Rueda moria apallissat a les garjoles de Carabanchel. Finalment, el gener de 1978, minuts després de la primera manifestació legalitzada del sindicat, un parell de còctels molotov acabaven amb la vida de quatre treballadors —curiosament i tristament afiliats a CNT— de la sala de festes Scala.

Era el principi de la fi. En una brillant acció policial, es detenien vora deu persones relacionades amb el cas. Anys després, se sabia que tot havia estat un muntatge de l'estat per implicar el sindicat i aturar-ne el creixement vertiginós. Tant feia, assetjat per les divisions i la repressió, el sindicat no s'havia de refer fins anys més tard i, sempre, de manera molt més realista i diferent del que havien estat els somnis inicials.

A Santi Soler sempre li ha agradat dir que els europeus baixaven encara sovint, tot demanant on hi havia la Barcelona àcrata dels 70. Probablement, explica, allò «va ser el somni d'una nit d'estiu». □

«Barcelona llibertària» i «Solidaridad Obrera», exemple de la premsa llibertària que prolifera-va fa 10 anys.